

Megillat Esther: What They Didn't Teach Us in Day School

Rabbi Hayyim Angel
National Scholar, Institute for Jewish Ideas and Ideals
Bible Faculty, Yeshiva University
Tanakh Faculty, Beit Midrash of Teaneck

.1 אסתר ג:ח

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ יִשְׁנֵנו עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכֹל מְדִינֹת מְלְכוּתְךָ וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דַּתִּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלִמְלֶכְךָ אֵין שׁוֹה לְהַנִּיחָם:

Esther 3:8

Haman then said to King Ahasuerus, “There is a certain people, scattered and dispersed among the other peoples in all the provinces of your realm, whose laws are different from those of any other people and who do not obey the king’s laws; and it is not in Your Majesty’s interest to tolerate them.

.2 אסתר רבה ז:יב

ולמלך אין שוה להניחם, כל מה שהיה המן מקטרג את ישראל מלמטה היה מיכאל מלמד עליהם סניגוריא מלמעלה, אמר לפניו רבשי״ע אין בניך מתקטרגין לא על שעבדו עבודת כוכבים ולא על שגלו עריות ולא על שפיכות דמים, אלא אין מתקטרגין אלא על שהן משמרין את דתותיך!

Esther Rabbah 7:12

For every charge which Haman brought against them below, Michael pleaded a defense for them above. He said: ‘Sovereign of the Universe, Your sons are being accused not because they have worshipped idols nor because they have shed blood, but solely because they have kept Your laws.’

.3 מגילה יב

שאלו תלמידי את רבי שמעון בן יוחאי מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה אמר להם אמרו אתם אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו אמרו לו אמור אתה אמר להם מפני שהשתחוו לצלם אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים.

Megillah 12a

R. Simon b. Yohai was asked by his disciples, Why were the enemies of Israel in that generation deserving of extermination? He said to them: Do you answer. They said: Because they partook of the feast of that wicked one. [He said to them]: If so, those in Susa should have been killed, not those in other parts? They then said, Give your answer. He said to them: It was because they bowed down to the image. They said to him, Did God then show them favoritism? He replied: They only pretended to worship, and He also only pretended to exterminate them.

.4 אסתר ג:ב-ד

(ב) וְכָל עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כָּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן כִּי כֹן צָנָה לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמְרַדְּכֵי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: (ג) וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמְרַדְּכֵי מִדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ: (ד) וַיְהִי בְּאִמְרָם כְּאִמְרָם אֵלָיו יוֹם וַיּוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיִּגִּידוּ לְהֶמֶן לְרְאוֹת הַיַּעֲמָדוֹ דְּבַרֵי מְרַדְּכֵי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי:

Esther 3:2-4

²All the king's courtiers in the palace gate knelt and bowed low to Haman, for such was the king's order concerning him; but Mordecai would not kneel or bow low. ³Then the king's courtiers who were in the palace gate said to Mordecai, "Why do you disobey the king's order?" ⁴When they spoke to him day after day and he would not listen to them, they told Haman, in order to see whether Mordecai's resolve would prevail; for he had explained to them that he was a Jew.

.5 אסתר רבה ו:ב

וכי קנתרן היה ועובר על גזירת המלך אלא כשצוה אחשוורוש להשתחוות להמן חקק עבודת כוכבים על לבו ונתכוון כדי שישתחוו לעבודת כוכבים.

Esther Rabbah 6:2

Was Mordecai then looking for quarrels or disobedient to the king's command? The fact is that when Ahasuerus ordered that all should bow down to Haman, the latter fixed an idolatrous image on his breast for the purpose of making all bow down to an idol.

.6 אבן עזרא אסתר ג:ב

יכרע וישתחוה: ידועים ונכון מה שדרשו רז"ל כי צורת צלם וע"ז היו בבגדיו או על מצנפתו.

.7 אסתר י:א

וַיִּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אַחְשֵׁרֶשׁ אֶחְשָׁרוּשׁ מִסַּעַלְהָרָץ וְאֵי הַיָּם:

Esther 10:1

King Ahasuerus imposed tribute on the mainland and the islands.

.8 אסתר ד:יא

כָּל־עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יְבוֹאֲאֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַחֹצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהֵמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שֶׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וְאֵנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם:

Esther 4:11

¹¹"All the king's courtiers and the people of the king's provinces know that if any person, man or woman, enters the king's presence in the inner court without having been summoned, there is but one law for him—that he be put to death. Only if the king extends the golden scepter to him may he live. Now I have not been summoned to visit the king for the last thirty days."

.9 אסתר ד: ז

וַיִּגְדַּל לוֹ מְרַדְּכַי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ וְאֵת פְּרִשְׁתֵּי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמֶן לְשָׂקוֹל עַל גְּנֹזֵי הַמֶּלֶךְ בִּיהוּדִים
בְּיַהוּדִים לְאַבְדָּם :

Esther 4:7

Mordecai told him all that had happened to him, and all about the money that Haman had offered to pay into the royal treasury for the destruction of the Jews.

.10 אסתר ז: ז

כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהִשְׁמִיד לְהַרְוֹג וּלְאַבֵּד וְאֵלּוּ לְעִבְדִּים וְלְשִׁפְחוֹת נִמְכַרְנוּ הַחֲרָשְׁתִּי כִּי אֵין הַצָּר שׁוּה
בְּגִזְקַת הַמֶּלֶךְ :

Esther 7:4

For we have been sold, my people and I, to be destroyed, massacred, and exterminated. Had we only been sold as bondmen and bondwomen, I would have kept silent; for the adversary is not worthy of the king's trouble."

.11 אסתר ז: י

וַיִּתְּלוּ אֶת הָמֶן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמְרַדְּכַי וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה :

Esther 7:10

So they impaled Haman on the stake which he had put up for Mordecai, and the king's fury abated.

.12 ישעיהו ב: ג

וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל־הַרְה' אֶל־בַּיִת אֶל־לִקְי יַעֲקֹב וְיִרְנֶנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶה בְּאַרְחֻתָיו כִּי
מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַרְה' מִירוּשָׁלַם :

Isaiah 2:3

And the many peoples shall go and say: "Come, let us go up to the Mount of the LORD, to the House of the God of Jacob; that He may instruct us in His ways, and that we may walk in His paths." For instruction shall come forth from Zion, the word of the LORD from Jerusalem.

.13 מגילה יב

בהראתו את עשר כבוד מלכותו אמר רבי יוסי בר חנינא : מלמד שלבש בגדי כהונה : כתיב הכא (אסתר א') יקר תפארת גדולתו וכתוב התם (שמות כ"ח) לכבוד ולתפארת.

Megillah 12a

When he showed the riches of his glorious [*tifereth*] kingdom. R. Jose b. Hanina said: This shows that he arrayed himself in priestly robes. It is written here, 'the riches of his glorious [*tifereth*] kingdom', and it is written elsewhere [in connection with the priestly garments], for splendor and for glory, [*tifereth*] (Exod. 28:2).

.14 אסתר ז:ה-ו

(ה) ויאמר המלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאַיִזָּה הוּא אֲשֶׁר־מָלְאוּ לְבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן :
(ו) וַתֹּאמֶר אַסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הֵמֶן הָרַע הַזֶּה וְהֵמֶן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה :

Esther 7:5-6

⁵Thereupon King Ahasuerus demanded of Queen Esther, "Who is he and where is he who dared to do this?" ⁶"The adversary and enemy," replied Esther, "is this evil Haman!" And Haman cringed in terror before the king and the queen.

.15 מגילה טז

ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה אמר רבי אלעזר : מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשוורוש , ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן.

Megillah 16a

And Esther said, The adversary and enemy, is this evil Haman (Esther 7:6). R. Eleazar said: This informs us that she was pointing to Ahashverosh and an angel came and pushed her hand so as to point to Haman.

.16 מגילה יא

הוא אחשוורוש - הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו.

Megillah 11a

That [hu] is Ahasuerus. [This means that] he persisted in his wickedness from beginning to end.

.17 מגילה טו

ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, מאי אמר? רב אמר : גבה המן מאחשוורוש (רש"י : שמלאו לבו לדבר מה שלא עלה על לב אחשוורוש). ושמואל אמר : גבר מלכא עילאה ממלכא תתאה (רש"י : כינוי הוא להיפוך, בלשון נקיה).

Megillah 15a

Now when Mordechai knew all that was done (Esther 4:1). What [was his cry]? Rab said: He said, 'Haman has raised himself above Ahashverosh'; Shemuel said, 'The upper king has prevailed over the lower king' (euphemistically, meaning the opposite).

.18 מגילה יד

רבא אמר בשלמא התם (תהלים קי"ג) הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה אלא הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשוורוש אכן.

Megillah 14a

Raba said: There is a good reason in that case [of the Exodus from Egypt] because it says [in the Hallel], Praise O servants of the Lord (Ps. 113:1), who are no longer servants of Pharaoh; But can we say in this case, Praise, servants of the Lord and not servants of Ahashverosh? We are still servants of Ahashverosh!